

ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ

Число 6 (50)
березень
2019 р.

За вас правда, за вас слава і воля свята!

Газета ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство»

Ми тут: <http://www.kmpzt.org.ua> На фейсбуці — у групі "ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ ЄДНАННЯ"

ФЕСТИВАЛЬ ПРАВДИ

Docudays UA про нацизм, людяність, боротьбу за життя й перемогу над смертю

ФЕСТИВАЛЬ ПРАВДИ

Читайте на 2-3 стор.

«ЯКЩО не я, то хто ж?», — так відповідали вони на запитання знайомих: **«Чому?»**. — **Навіщо потрібно йти туди, де гуркотом різнокаліберної зброї розмовляє війна, де невідступно переслідує невлотимий привид смерті? А вони йшли. Багато з них тоді вперше взяли зброю до рук. Бо то їх предки на заклик: «Хто хоче за віру і землю бути постріляним і порубаним, хто не боїться смерті — приставай до нас!»** — кидали все і йшли до козацького війська. А вже постійно над Україною висіла загроза загибелі, і тільки завжди підтримували фронтників, добровольцям захисникам закланні орди не спромоглися знищити її.

Тому й не дивно, що половина нагороджених у цей день — козаки Інгульської паланки, громадської організації, яка відроджує славні традиції запорожців. Але кожен вояк ДУК «Правий Сектор», батальйонів «Січеслав», «Дніпро-1» «Карпатська Січ» «Кривбас», Національної гвардії, Української Добровольчої Армії, 17-ї танкової бригади та інших військових формувань по праву може називатись козаком. Воїном, що не з наказу чи примусу пішов на війну, а з великої любові до життя свідомо обрав цей щоденний герць зі смертю. І народ України гідно оцінив їхній подвиг — 28 вояків було урочисто нагороджено медалями «Доброволець АТО» 16 березня цього року, з нагоди Дня українського добровольця. Не обійшли увагою і тих, що завжди підтримували фронтників, направляючи їм таку необхідну матеріальну допомогу, адже відомо: добробати не фінансуються державою достатньою мірою.

Почався захід в Парку Героїв, де вшанували полеглих криворіжців у російсько-українській війні покладанням квітів і традиційним уже молебнем. Молебень провели спільно священники православної і греко-католицької церков, даючи всім нам приклад єдності українців, вкрай необхідної цієї буремної доби. Захід продовжився в приміщенні Металургійної райради. Генерал-полковник Служби економічної безпеки України Володимир МЕЛЬНИЧЕНКО, перший отаман козацького батальйону «Січеслав» Олег БОРЩЕВИЧ і о. Роман БАЦВИН провели церемонію нагородження.

Віддаючи належну шану всім фронтникам і волонтерам, козаки Інгульської паланки з особливою приємністю зустріли нагородження своїх побратимів. На жаль, Інгульська паланка понесла втрати на цій війні, і двох наших побратимів (Іллю ГАЙДУКА і Ігоря КОСТЕНКА) було вшановано посмертно нагоро-

БУДЕ СЛАВА...

дами «За мужність і відвагу». Шістнадцятьом нашим побратимам, серед яких осавул Андрій ГРИЦУН, підосавул Артем МЕЛЬНИЧЕНКО, бунчужний Андрій ОПРИЩЕНКО, колишній осавул (колишній, бо зараз на фронті) Сергій СТУКАЛОВ було вручено медалі «Доброволець АТО». Козак Тернівської сотні Валентин ЧИСТЯКОВ отримав дві нагороди. Однією було вшановано особисто його, а друга — для сина, що перебуває в зоні бойових дій. Передасть медаль синові-фронтвику сотник Тернівської сотні Володимир ЛЮЦКАНОВ. Козацькому роду нема переводу! Благословенною архієрейською грамотою і медаллю «За вірність традиціям» пошановано волонтерську роботу обоного Олега ЗАБОЯКА. Так як і роботу Валентини ТЮТЮННИК. Окрім них грамоти було вручено і чле-

нам громадської організації «Січ-КР» Олегу ЗДОРУ, Костянтину ЧЕМЕРИСУ, Володимирі АЗАРЯНУ, Олегу КАЛІШКУ і Володимирі БАХАНЦЕВУ. Їх також нагородили медалями «За гідність і патріотизм». Приємним сюрпризом для осавула Андрія ГРИЦУНА став орден асоціації ветеранів АТО «Хрест Слави». Козаки Інгульської паланки горді бути в одній лаві зі своїми славними братами.

А після церемонії відбувся невеличкий концерт. Натхненним виступом привітав добровольців і гостей заходу ансамбль юних бандуристок, під керівництвом Людмили ЛЮБЧЕНКО (музична школа №4). Сказав своє могутнє слово і кобзар Інгульської паланки, старійшина Леонід САВОНІН. Чудовим співом потішила серця присутніх козацька берегиня Ілона ОПРИЩЕНКО. Цікаве видовище — фланкіровку (демонстрація мистецтва володіння шаблем) — явив козак Інгульської паланки Валерій КАПІТОНЕНКО. І наостанок ансамбль домристів, під керівництвом Наталі ІВАНІНОЇ, з тієї ж музичної школи, виконали інструментальне попурі з відомих українських мелодій.

А сая слава
не вмре, не поляже
однині
й до віка,

А вам, братця,
на многая літа!

Козак ДЕНДИБЕРЯ

На світлинах: Кривий Ріг вшановує героїв; благословенна грамота.

Docudays UA про НАЦИЗМ, ЛЮДЯНІСТЬ,

Те, що було в Україні та за її кордонами більше двох десятиліть тому і те, що ми бачимо на тій же території сьогодні, істотно різняться між собою. Але разом з тим мовою документального кіно у фактах, словах і образах все ж вимальовується певна картина просування з минулого в майбутнє. Хоч це всього лише маленька-маленька історія розвитку на тлі багатоміліардного пошуку людиною свого шляху в хащах часу: шляху, який можливий виключно в гармонії з природою. Наша газета разом із командою правозахисників і журналістів народного депутата України першого скликання Микола КОРОБКА вже тринадцятий рік поспіль є інформаційним партнером на Криворіжжі Міжнародного фестивалю про права людини в Україні DOCUDAYS UA, а тому уважно

спостерігає за тим, як мовою сьогочасної документалістики відбувається пізнання того, що ж відбувається в світі з Україною в центрі. Починаючи з 2007-го року, коли до Кривого Рогу вперше приїхав один із організаторів DOCUDAYS UA український кінорежисер Геннадій КОФМАН, ми навіть завели спеціальну рубрику «ФЕСТИВАЛЬ ПРАВДИ» з метою висвітлення кіноподій і зустрічей на DOCUDAYS UA і продовжуємо це робити в цьому числі, що перед вами, шановні наші читачі. Те, про що йтиметься цього разу, торкнеться зрису подій десятирічної давнини на DOCUDAYS UA, однієї кіноподії з року 2010-го на тлі воєнного сьогодення, а також, звичайно ж, відкриття Міжнародного фестивалю в 2019-му.

У 2019-му – про права людини в аспекті інформаційного суспільства

22 березня в Києві почався XVI фестиваль документального кіно про права людини DOCUDAYS UA, темою якого оголошено цифрові технології. Йдеться про захист прав людини в мережі інтернет.

Як анонсували організатори фестивалю у виданні «Хмарочос», «...у 2012 році з'явився новий термін: «цифрові права». Рада ООН з прав людини ухвалила резолюцію, згідно з якою всі наші права з режиму офлайн рівною мірою повинні застосовуватися в онлайн, – пояснюють організатори. – Комітет міністрів Ради Європи у квітні 2014 року ухвалив «Керівництво з прав людини для інтернет-користувачів», яке базується на Європейській Конвенції з прав людини».

Однак, як додає керівництво фестивалю, належним чином права людини у діджитал-сфері все одно не дотримані.

Програма цього року Docudays UA розглядатиме, зокрема, способи захисту дітей, спільноти LGBTIQ+ і людей з ВІЛ в інтернеті, а також можливості

боротьби із ксенофобією та іншими проявами ворожнечі до людства.

Серед стрічок, які анонсували, це такі: фільм «Мережа» про агентство Bellingcat, яке розслідує справи на кшталт падіння літака MH-17 і гибель мирного населення в Сирії, стрічка «Чистильники» про професію «цензора соцмереж», а також «Народна республіка бажання» – фільм про суперзірок китайського блогінгу. Також анонсують серію імпакт-фільмів, які входили до успішних активістських кампаній у соцмережах. До співпраці організатори запросили художника, який змальовує, зокрема, офісну культуру.

«Для мене це як культура в археологічному розрізі. Як трипільці... Культура як сукупність способу життя, естетики... усього громадського устрою», – розповідає Олексій Сай.

Фестиваль прохідиме 22–30 березня з 10:00 до 23:00. Локації події: кінотеатри «Жовтень», «Ліра», «Boomer» та креативний простір IZONE.

Деталі можна дізнатися за посиланням: www.docudays.ua

Docudays UA – Міжнародний фестиваль документального кіно про права людини, проходить у Києві кожного останнього тижня березня. Найкращі фільми фестивалю презентуються в регіонах України з жовтня до грудня включно.

Учасники фестивалю в залі кінотеатру «Жовтень» перед демонстрацією фільму прийняли участь в флеш-мобі закликаючи звільнити Олега Сенцова (на світлинці на першій сторінці).

Від ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство» цього року на фестивалі будуть Микола КОРОБКО і автор цих рядків. У наступному числі газети плануємо пода ти звіт про фестиваль, який уже почав свою роботу в Києві.

Олександр ЧИЖИКОВ,
координатор Міжнародного фестивалю документального кіно про права людини в Україні
DOCUDAYS UA в місті Кривому Розі від ГО «КМПЗТ»

Дзвоник для тиранів

У п'ятницю, 22 березня в Києві розпочався XVI Міжнародний фестиваль документального кіно про права людини Docudays UA. Фасад столичного кінотеатру «Жовтень» давно не виглядав так яскраво. Цьогорічна тема фестивалю — «Дозволити програмі змінити вашу свідомість?» — якраз охоплює питання соцмереж, цифрових технологій, віртуальної реальності, тож художник Олександр САЙ сконструював різнокольорову сяючу інсталяцію, котра перетворила площу перед «Жовтнем» на психоделічний міні-Діснейленд. Дещо дисонували загальній картині поліціянти в повній бойовій викладці, що стерегли фойє. А втім, з урахуванням довгої історії провокацій та прямих нападів правоекстремістів як на фестиваль, так і на кінотеатр, заходи безпеки не здавалися надмірними.

Тим паче фільмом відкриття стала нідерландська стрічка «Bellingcat: Правда в світі постправди» (режисер - Ганс ПУЛ, 2018), присвячена знаменитій групі розслідувачів, діяльність якої дратує в першу чергу наших північно-східних сусідів. Цей фільм зроблено в традиційній стилістиці ефективного публіцистичного документу. Відповідно тут є простори зйомки з дрона, експресивна накладена музика, пояснюючі титри, пряма й закадрова мова героїв і професійних експертів, вірзки новин. «Bellingcat...» у повній відповідності з назвою демонструє саме шляхи розкриття правди за допомогою всевітньої Мережі. Всесвітньої в буквальному сенсі: Ганс Пул веде сюжет крізь добрий десяток локацій у Америці, Європі й Азії. Героїв шестеро: засновник групи британець Елліот ХІГГІНС (Велика Британія), Крістіан (Нідерланди), біженець із Сирії Хаді,

Велі-Пекка (Фінляндія), Тіммі (Німеччина), Арік (США). Режисер знаходить для кожного особисті акценти: хтось піклується про дочку з інвалідністю, хтось був завзятим геймером і одружений на туркені, хтось – неодружений, молодий і відчайдушний мандрівник: щотижня в новій країні. Разом вони створили абсолютну новий тип розслідування, відповідний XXI століттю. Не будучи ні журналістами, ні професійними детективами, спираючись виключно на відкриті джерела в Інтернеті, Хіггінс з друзями розкривають резонансні злочини, що здійснюються державами-ізгоями або терористичними групами. У фільмі наведені найбільш гучні приклади: рейс MH17, збитий ракетою з російського «Бука», справа Скрипалів, бомбардування ринку сирійсько-російською авіацією, напади нацистів у Шарлотсвіллі. Ефективність методів Bellingcat знехотя визнає й офіційний слідчий з Міжнародної групи по справі MH17.

Гансу Пулу вдалося створити щось на кшталт документального шпигунського блокбастера, тільки замість агента 007 - ентузіаста, які вірять, що, як стверджував французький філософ і культуролог Мішель Фуко: «Правда належить порядку або владі, але розділяє споконвічне споріднення зі свободою» (процитовано в епіграфі до фільму). Назва Bellingcat походить з середньовічної казки про мишей, які хочуть повісити дзвіночок на kota, аби дізнатися про його пересування й таким чином уникати небезпеки. В казці охочих зробити це не знайшлося й для мишей усе закінчилося погано. «Я вчу вішати дзвіночки на котів» – каже Елліот. Методи розслідування за Bellingcat ширяться світом, стаючи все небезпечнішим викликом для тиранів.

Дмитро ДЕСЯТЕРИК, сайт газети «День», 23 березня 2019 року

В кіноклубі про фільм Валерія БАЛАЯНА

Те березневе засідання нового кіноклубу на базі юридичного факультету Криворізького економічного інституту разом із активістами нашої громадської організації «Криворізьке міське правозахисне товариство» запам'ятається надовго. Бо всіх глибоко вразило побачене на полотні білого екрану. Це був фільм про відверте вбивство журналістки Анастасії БАБУРОВОЇ і юриста Станіслава МАРКЕЛОВА: документальна кінострічка «Люб'їть мене, будь ласка...» знаного у всьому світі кінорежисера Валерія БАЛАЯНА. Вразив і мене. Хоча вперше я його побачила ще дев'ять років тому, 28 березня 2010-го року, на Міжнародному кінофестивалі Docudays UA.

Це фільм-розслідування і одночасно фільм-звинувачення російського нацизму про подробиці вбивства журналістки «Новой газети» родом із Севастополя Анастасії БАБУРОВОЇ, бо саме про її життєві принципи і професійну діяльність там іде розповідь. Мені тоді в Києві вдалося поспілкуватися з її батьками, для яких смерть доньки була ще свіжою раною, оскільки трапилося те всього лише рік до кінопоказу.

Фільм триває більше години і являє собою неабияке психологічне навантаження на душі молодих людей. Але (як і всі інші фільми Docudays UA) це сколок реальності, де зафіксована правда нашого життя, над яким справді варто замислюватися, щоб не підсилювати зло своєю байдужістю і неповагою до високих людських цінностей. Адже Анастасія БАБУРОВА була на передньому краї боротьби за світле життя, бо вивчала діяльність нацистських організацій в Росії і звинувачувала їх у своїх газетних матеріалах.

Серед учасників кіноклубу під час того засідання були також декан факультету Катерина ДАЦКО і її заступник Наталя ШЕЛУДЯКОВА, які мріють бачити своїх вихованців високофаховими юристами, готовими до зустрічей у своїй діяльності з усіма несподіваними реаліями сьогочасного життя. Через це, вже непогано знаючи потенціал студентів юридичного факультету, вони зацікавлені в тому, щоб вони активно мислили і вчилися сприймати найскладніші речі.

І я впевнена, що цей фільм і те, що в ньому показано на високому професійному рівні, постане для кожного у вигляді якихось нових образів, нових думок як про наше повсякденне життя, так і з метою пошуку відповідей на складні запитання. Бо зрозуміло було, що ось так, одразу, їм було важко висловлювати свої оцінки, оскільки побачене вимагало більш глибокого осмислення.

Наприклад, Рустам ЗАРЕЦЬКИЙ сказав, що йому було неприємно під час перегляду: «було неприємно спостерігати за тим, що відбувалося в фільмі». І продовжив: «Але я дуже радий, що на таке не закривають очі і борються з ним».

А другокурсниця Ганна ДЕМЧЕНКО зреагувала так: «Ця тема дуже актуальна й важка, але я радію тому, що сучасна молодь відрізняється від тієї молоді, що була десять років тому. Зараз у суспільстві більше пропагують і дотримуються цінностей толерантності, дотримання прав людини, саме захисту прав цих людей. Тобто, багато змінилося з того часу». Однак були й дещо інші оцінки: про те, що й сьогодні це лихо ще не перевелось.

Наприкінці засідання кіноклубу координатор Міжнародного фестивалю документального кіно про права людини в Україні DOCUDAYS UA в місті Кривому Розі Олександр ЧИЖИКОВ пов'язав агресивні настрої тих організацій в Росії із сьогочасною російсько-українською війною в плані гострої небезпеки і для нас, українців, у оточенні більше півтора десятків атомних блоків електростанцій.

Олена МАКОВІЙ

На світлинах: під час роботи кіноклубу.
Фото авторки.

БОРОТЬБУ ЗА ЖИТТЯ Й ПЕРЕМОГУ НАД СМЕРТЮ

ДУЖЕ важливо усвідомлювати, чого ми хочемо і чим живуть наші душі, якщо вони ще остаточно не заблукали й не захрясли десь у нетрях тіл, орієнтованих виключно на пошук насолод від життя, але аж ніяк – не на творчість, яка є місією людини на землі. Так, бо інакше людина перетворюється на таку собі пасивну дровеняку й пливе кудись у безпам'ятство. Або – стає орудою зла, що грабує, гвалтує чи вбиває. І тоді гинуть цілі імперії, цілі країни, як от в останні десятиліття, наприклад, Росія і Україна, що балансують на межі загибелі перед самим провалляем над смітником історії...

«Фальшиве суспільство» в Україні, жахлива корупція в Росії і війна

До речі, про це свідчать і фільми, які були продемонстровані протягом минулих років у рамках Міжнародного фестивалю Docudays UA. Про це також свідчать і виступи його організаторів або ж знаних по всьому світу творців, які були його учасниками. І ще дуже добре, що рік за роком виходили каталоги фестивалів кінопоказів, фестивалів гідів, а також висвітлювали все те, що відбувалося, численні ЗМІ (серед них – і наша газета). Але НАДЗВИЧАЙНО ВАЖЛИВО хоч іноді повертатися до того, на що в ті минулі вже роки звертали увагу, і до того, як тоді висловлені думки ставали пізніше або чіткою фіксацією якихось перетворень і змін, що проходять у людському суспільстві, або ж – навіть передбаченням подальшого, досі несподіваного, розвитку подій.

ЧИ ЗМІНИЛИСЬ МИ ПІСЛЯ ТОГО?

Згадаємо, скажімо, рік 2009-й, потім – 2014-й, а ще далі – реалії сьогодення. Як на мене, це буде для всіх нас корисно.

У числі 7-му газети «Промінь Просвіти» за квітень 2009-го року вийшла ціла сторінка під заголовком: «Фестиваль правди зворушує, звинувачує, закликає». Там, посеред іншого, привернули мою увагу зацитовані уривки із двох виступів.

ПЕРШИЙ – кіноокритика і керівника тодішнього правозахисного журі фестивалю Сергій ТРИМБАЧА. Ось ці слова: «У нас розказують, що в Україні, на відміну від Росії та деяких інших країн, є свобода слова і є демократія. На мій погляд, це велика фальш. Ми створили всі разом (хто – більше, хто – менше) фальшиве суспільство, де ні про які права вже не йдеться, а все в ньому визначає капітал. Ми

знаємо одне: в цій країні, в цій державі все вирішують гроші. І, на жаль, кіно залучається дуже слабо до аналізу саме цього матеріалу. Та я маю надію, що кінофестивалі, на одному з яких я присутній, будуть стимулювати інтерес і відвагу кінематографістів і журналістів. І не треба боятися. Бо якщо будемо боятися, то нас завтра точно закопають...».

ДРУГИЙ – правозахисника і члена правління УГСПЛ Михайла КОЗИРЄВА:

«Я приїхав з Луганська... Мені здається, що роль кіно-документалістики нині дуже важлива. Так, бо свідомість людей викривлена тотальним відеорядом (і на телебаченні, і в кіно), відеорядом розважально-кримінальним... Де ж це культурне осмислення реальності сьогодні? Адже ми вже два десятиліття живемо в цій (важко навіть назвати) трансформації суспільства. І в ньому, в суспільстві, щось відбувається, але не знаходить адекватного відображення в мистецтві. Мені хочеться сподіватися, що документальне кіно хоч певною мірою відкріє і покаже турботи сучасної людини.»

І ми тепер знаємо, що сталося вже за кілька років в Україні після того: прихід до влади криміналітету під командою Віктора ЯНУКОВИЧА з усіма подальшими подіями у вигляді Революції Гідності й початку російсько-української війни. Так само ми бачимо й те, як сьогодні, вже безпосередньо перед президентськими виборами, це «фальшиве суспільство» знову намагається утвердити при владі своїх лідерів-хитрунів, у котрих реально «ні про які права вже не йдеться, а все... визначає капітал» і «все вирішують гроші», про що зазначалося вище про рік 2009-й.

Тоді ж, у 2009-му, приголомшливим відкриттям для глядачів став документальний фільм російської режисерки Альони ПОЛУНІНОЇ «Революція, якої не було», що отримав Гран-прі фестивалю. Бо там була страшна правда про Росію вже тоді, яка зворушила своєю точністю й образністю навіть видатного українського режисера, лауреата Шевченківської премії Михайла ТКАЧУКА, з яким мені вдалося поспілкуватися одразу після кінопоказу.. А вже через п'ять років, у 2014-му, Альона ПОЛУНІНА привезла на фестиваль інший свій фільм («Непал Форєва»). Але в даному контексті важлива була не ця її нова кіноробота а, зокрема, те, як вона охарактеризувала події Революції Гідності в Україні (з фестивального гідів у відповідь на запитання «Яким було Ваше ставлення до Майдану з огляду на інформаційну

атмосферу в Росії?»:

«Я ніколи не дивлюсь офіційну пропаганду, бо завжди знаю, що вони скажуть. З іншого боку, я в Києві краще зрозуміла, хай би як банально це не звучало, характер народу. На Майдані я зустріла еліту країни – не кожен повинен бути воїном, але там були якісні людські типажі – люди, які з'їхались з усіх кінців країни, відчуваючи в собі потенціал саме воїна. Я поважаю їх як людина, я можу ними захоплюватися як жінка. Такі люди повинні бути в кожній країні. Я побачила, на що здатна людина на чистому героїзмі.»

І в цьому ж фестивальному гіді за 2014-й рік наводяться слова видатного фотохудожника (в матеріалі «Фото 51»: чи корупція прописана в ДНК Росії?) Михайла ФРІДМАНА (за освітою – економіста й політолога), який живе в Нью-Йорку, народився в Молдові, а читав тоді свої лекції у фотошколах Нью-Йорка, Москви й Санкт-Петербурга. Йх, ті слова-оцінки, важливо сьогодні відчувати і нам, українцям, аби подивитися не тільки на сусідню Росію іншими очима, а й на самих себе. Ось ці слова:

«Хоча більшість людей цього не визнають, корупція в Росії стала самодостатньою – вона є основою функціонування інших інституцій. Без патрон-клієнтських обороток не можливо уявити бізнес та освіту, поліцію та військову сферу, медицину та судуострій. З часом у мені розвинулась специфічна чутливість, і тепер в усьому – в кожній будівлі, дорожній інспекції чи закинутій фермі – я бачив втілення того, як корупція просочується у всі органи громадянського суспільства. У певному сенсі моя пильність віддзеркалювала параною та зверхність, через які корупція так міцно вплітається в повсякденне життя людей. Хоч така ситуація існувала завжди, за правління ПУТІНА тиск державних органів у всіх сферах сприяв тому, що корупція прописалася в самому коді держави та громадянського суспільства. Не дивно, що всі хочуть працювати в державному секторі: причина не в зарплатах, а в гарантованому підвищенні статусу. Країною тепер керує кримінально-корпоративний синдикат на чолі з ПУТІНИМ. Корупція, в моєму розумінні, є ширшою за будь-який одиничний вчинок – це прийняття всієї системи в цілому. Ненормальні речі – хабарництво, побиття, ад'юльтер, блат, халатність, шовінізм, брехня та цинізм обраних посадовців – сприймаються як належне.»

ХОЧ КРИВИЙ РІГ – НЕ РОСІЯ...

Погодьтеся, наші шановні читачі, з тим, що оте все перераховане трохи вище як ненормальні речі «сприймається як належне» не де-небудь далеко, а й у нас, у Кривому Розі, в краю самозакоханих управлінців «города руди и металла». Бо я впевнений, що чимало місцевих «роботодачелей» (а точніше буде – «рабошукачів») воліли б мати серед своїх підлеглих швидше роботів або роботоподібних особин, а не живих людей, які виступають за поліпшення умов праці, вимагають гідного до них ставлення з боку начальства і справжніх заробітків, а не «подачок для існування». Адже доходило навіть до того (а це було на ПАТ «ЦГЗК»), що гірника хотіли звільнити з роботи тільки за те, що він почепив собі на робочу каску малесенький значок у вигляді тризуба. І якщо він у відповідь на атаки з боку «роботодачелей» не написав листи у місцеві підрозділи

прокуратури та СБУ, у міський комітет НППУ та не звернувся із розповіддю про все, що відбувається, в редакцію нашої газети, то запросто звільнили б! Це ж як треба ненавидіти все українське і як треба любити «себе, улюблених» (а насправді – пихатих), щоб так поводитися з людиною, так зневажати в ній її прагнення вільно мислити і діяти, її прагнення захистити свої права, свою любов до Батьківщини!? Але чи багато того гірника намагалися захистити? – Одиниці. То ось це вам і є елементарний приклад того, що в 2009-му році Сергій ТРИМБАЧ назвав «фальшивим суспільством», а в основі своєї є наскрізь корумпованим (не меншою мірою, ніж в Росії, про яку написав Михайл ФРІДМАН).

Це й означає, що людина як творець не цінується у суспільстві сьогочасно провладною так званою елітою (на рівні Кривого Рогу – це точно) й потрібні «на всьо согласие функционали», імітанти творчості та пристосуванці, яких вона всюди пропагує, бо вони їй «служат верой и правдой».

ЩОБ НЕ ПРОВАЛИТИСЯ У СМІТНИК ІСТОРІЇ

Востаннє мені вдалося побувати в Києві на фестивалі Docudays UA в 2017-му. Мене тоді із всього там побаченого найбільше вразив фільм російського режисера Аскольда КУРОВА «Процес. Російська держава проти Олега СЕНЦОВА». А в ньому – ось ці сказані ним росіянам із-за ґрат клітки на чужій для нього землі слова: «... У нас теж була злочинна влада, але ми йшли проти неї. Нас не хотіли чути – ми стукали в смітцеві баки. Нас не хотіла бачити влада – ми палили шини. Кінець кінцем ми перемогли. Те саме відбудеться у вас рано чи пізно. У якій формі – я не знаю, і я не хочу, аби хтось постраждав, просто хочу, аби вами не керували злочинці...».

Вразили ці слова, бо я теж не хочу, щоб нами керувала всіляка подібного стибу гидота, про яку говорив Олег СЕНЦОВ. А він і досі сидить за ґратами, під час підлої російсько-української війни, яка триває вже шостий рік. Тільки – не на суді, а вже там, де дуже темно й холодно, на самому краєчку непривільної Росії, та ще й – після тривалого голодування на захист українських політв'язнів на її території. Але він все одно не підкорився, не зламався, а продовжує світити всім нам своєю творчістю: навіть звідти. Там пише романи, сценарії кінофільмів. І що б після цього не сталося, він уже переміг смерть, бо житиме в пам'яті людей навіть тоді, коли від його тілесної оболонки не залишиться й сліду на землі.

І для нас усіх тепер дуже важливо – не перетворитися кожному на таку собі пасивну й бездушну дровеняку, що пливе кудись у безпам'ятство. Нам треба мислити і діяти, щоб не провалитися назавжди у смітник історії без вороття разом з цілою країною. Бо ж правлять пихаті невігласи, які звикли красти й наказувати, а не мислити й вільно творити.

Сергій ЗІНЧЕНКО

На світлинах: Олег СЕНЦОВ (розміщена за посиланням: https://gdb.rferl.org/982D76CA-DA8B-49A3-9A57-0B64A66112DE_w1023_r1_s.jpg), на прес-конференції фестивалю в 2009-му та обкладинка фестивального гідів в 2014-му році.

КВУ: у березні депутати голосували найгірше від початку скликання

У березні 111 депутатів не проголосували у Верховній Раді жодного разу, це антирекорд від початку роботи парламенту 8-го скликання, повідомляє Комітет виборців України. «Для порівняння: у лютому жодного разу не проголосували 12 депутатів. Не голосували, в тому числі, народні депутати, які є кандидатами на посаду президента України», – йдеться в повідомленні.

За даними КВУ, вісім із 14 політиків не проголосували в березні жодного разу, зокрема, Юлія Тимошенко, Олександр Шевченко, Олександр Вілкул, Сергій Каплін, Олег Ляшко, Аркадій Корнацький, Віктор Бондар, Віталій Купрій. Частина кандидатів взяли участь лише в кількох голосуваннях. Сергій Тарута взяв участь в 0,18% голосувань, Ольга Богомолець – 1%, Юрій Дерев'янка – 2%, Юрій Бойко – 4%. Найвищі показники голосувань серед кандидатів у президенти – у Віктора Кривенка (53%) і Юрія Тимошенка (64%), кажуть в організації.

«Участь у виборах не звільняє кандидатів від їх обов'язків як народних депутатів. Це стосується, в тому числі, участі в голосуваннях Верховної Ради. Однак частина кандидатів вже повністю працюють у виборчому форматі, а тому в Раді не з'являються. Також парламент зараз працює над розглядом поправок до т. зв. мовного закону, що само по собі розглядається як технічна й неважлива робота», – заявив голова КВУ Олексій Кошель.

У березні Верховна Рада провела 13 пленарних засідань, на яких відбулося 566 голосувань. Усі вони стосувалися розгляду поправок до проекту закону про забезпечення функціонування української мови як державної, уточнили в КВУ.

Сайт радіо «Свобода»,
25 березня 2019 року

На Січеславщині для нужденних з'явилися «Полиці добра»

На Січеславщині з'явилася 11 полиць добра для мало-забезпечених. Про це повідомляє «Дніпроград» з посиланням на сторінку у Facebook активіста Віктора СУКОВА.

«На сьогоднішній день вже одинадцять продуктивних магазинів нашого міста Покрова беруть участь в проекті Полиця добра», – зазначив СУКОВ.

Ідея передбачає, що в магазині встановлюють «Полицю добра», з яких зацікавлені в цьому пенсіонери можуть безкоштовно взяти булку хліба, пакет крупи, макаронів, печиво або будь-який інший продукт. Товар на полиці кладуть люди, які мають можливість купити їжу і хочуть допомогти нужденним.

Взяти активну участь у проекті погодилися і міські підприємці. Таким чином «Полиця добра» зараз можна побачити в одинадцяти продуктивних магазинах міста. Покровські волонтери також просять усіх небайдужих громадян допомогти нужденним із взуттям.

Іван МУРАХА,
сайт «Дніпроград», 25 березня 2019 року.

Репресовані січеславці отримуватимуть доплати до пенсій

Близько 100 репресованих і реабілітованих у Січеславській області з цього місяця будуть отримувати персональні доплати до пенсії у розмірі прожиткового мінімуму (зараз це 1853 грн). Про це на своїй сторінці у Facebook повідомив голова Дніпровського товариства політичних в'язнів та репресованих Іван ДРЕМЛЮГА.

«Майже 2 роки пройшло з тих пір, як наше товариство звернулось із такою ініціативою до обласної ради. Лише завдяки підтримці народного депутата Андрія ДЕНИСЕНКА і відповідальній позиції голови обласної ради Гліба ПРИГУНОВА ця пропозиція була підтримана депутатським корпусом і в обласному бюджеті на 2019 рік були передбачені кошти на щомісячні виплати потерпілим від сваволи комуністичного режиму», – повідомив ДРЕМЛЮГА.

Зазначимо, що згідно з вимогами нового закону «Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років» при обласній державній адміністрації створюється комісія з реабілітації, яка буде вивчати документи і готувати подання до Національної комісії про визнання осіб, що по-

страждали від комуністичного режиму, реабілітованими, або потерпілими з наданням відповідних пільг від держави.

«Це вкрай необхідна робота, бо багато членів нашого товариства, батьки яких були репресовані і навіть розстріляні, наразі не мають жодного статусу і відповідно не отримують ні від держави, ні від місцевої влади жодних пільг і доплат. А це переважно літні люди, яким далеко за 80 років, і які потребують уваги і допомоги від суспільства», – зазначив ДРЕМЛЮГА. Він також повідомив, що за останні роки п'ятеро колишніх політв'язнів отримали президентські довчні стипендії, четверо нагороджено високими державними нагородами, воїнів УПА визнано борцями за незалежність України і надано статус учасників бойових дій. «Українська влада нарешті взяла під опіку всіх тих, хто боровся за її державність. Роботи в цьому напрямку ще багато, але вірю, що ми на правильному шляху», – впевнений Іван ДРЕМЛЮГА.

Дарина ТВАРА,
сайт «Дніпроград»,
25 березня 2019 року

ДЕКОЛОНІЗАЦІЯ СВІДОМОСТІ

(Чим народні симпатії до Росії загрожують Україні та як домогтися їхнього спаду)

Минулого тижня соціологи оприлюднили тривожні дані: за останній рік частка українців, які симпатизують Росії, зростає майже на 10% і тепер становить 57% (КМІС, лютий 2019 року). Судячи з даних Київського міжнародного інституту соціології, швидке зростання прихильності до РФ почалося ще у 2018-му. І якщо така тенденція збережеться, то за кілька років Україна повернеться до довоєнного (!) показника. І це при тому, що об'єктивно українсько-російські відносини залишаються, по суті, незмінними.

Чому українці дедалі більше симпатизують Росії? Серед можливих пояснень спад радикалізації 2014–2015 років, а також звикання суспільства до війни, яка з шокуючого лиха перетворюється на тло повсякденного життя. Отже, російська агресія не стала для суспільства точкою неповернення: сплеск антиросійських настроїв свідчив радше про гостроту емоційної реакції, ніж про глибину світоглядних трансформацій. У КМІСі також припускають, що на настрої вплинули медіа, а саме передвиборча активність проросійських сил. І це не менш тривожний дзвіночок: виходить, що кремлівська пропаганда нині впливає на суспільну думку не менше, ніж пам'ять про Ілвайську трагедію чи атака на українських моряків на Азовському морі. Щоправда, з урахуванням невисокої довіри українців до ЗМІ та політиків абсолютизувати чинник пропаганди не слід.

Передусім прихильність до РФ — це базова передумова для відродження проросійського політичного табору. Звісно, за Митний союз уже ніхто не агітуватиме, на часі ідеологічне переозброєння. Складається на те, що інтереси Росії просуватимуть в Україні під слоганами припинення війни, боротьби з екстремізмом, відновлення взаємовигідних економічних зв'язків тощо. Кондовий російський шовінізм, найімовірніше, ховатиметься під ліберальною фразеологією: спротив деколонізації подаватиметься під соусом боротьби за права меншин, громадянські свободи, мультикультурність тощо. Крім того, проросійські політики можуть розраховувати на широкі верстви обивателів, невдоволеніх деколонізацією, заборону російського кіно, блокуванням соцмереж, мовними квотами тощо... Вже за підсумками цьогорічних виборів «русофіли» переконаються, що їх не так уже й мало. Йдеться не тільки про виборців Юрія Бойка чи Олександра Вілкула. Проросійський нарратив ретранслює і Володимир Зеленський із його пропозиціями ставати на коліна перед Путіним заради миру та відверто антимайданівськими, українофобськими жартами. Присутність таких персонажів у політичному мейнстрімі та їхні електоральні результати — це сигнал про те, що непримиренність до Росії, яка донедавна панувала в публічному просторі, більше не є безальтернативною.

Як свідчать соціологічні дослідження, українці по-різному ставляться до Росії, до її керівництва та росіян як таких. Якщо Росії симпатизує 57%, то її керівництву — лише 13%, але росіян позитивно сприймає аж 77% українців (КМІС, лютий 2019). Звичайно, у цьому є й позитивний бік: принаймні українці не симпатизують російській владі. Але в майбутньому роздільне сприйняття РФ, росіян та керівництва держави може призвести до політичних проблем...

Щойно тамтешня еліта вирішить переавантажити свої відносини із Заходом, Путін та найодіозніших функціонерів режиму в той чи інший спосіб буде усунуто (принаймні від влади). А після того на них повісять усіх собак, починаючи від політичних репресій та руйнування економіки в самій РФ і закінчуючи анексією Криму та війною на Донбасі. Саме для цього російська верхівка майже два десятиліття вдає, що все в країні відбувається не інакше, як за особистою волею Путіна. Це перформанс не тільки для внутрішньої, а й для зовнішньої аудиторії. До останньої належать і українці, частина з яких щиро вірить, що російське суспільство — це безсловесний заручник, а зовсім не активний співавтор путінізму. А отже, коли режим за тих чи інших обставин впаде, симпатії до РФ в Україні зростуть ще більше, особливо якщо нова російська влада задекларує курс на примирення та демократію.

Про проросійський реванш поки що не йдеться, але поставити деколонізацію на паузу здатні й «помірковані» сили, які уникатимуть будь-яких заходів, що можуть спричинитися до неоднозначної реакції суспільства. А саме до таких свого часу належали деколонізація, блокування російських соцмереж тощо. У цьому сенсі загальнонаціональні вибори є чинником ризику, оскільки симпатії публіки можуть схилитися в будь-який бік. В умовах, коли публічна політика ведеться за принципами шоу-бізнесу, механізми демократії починають працювати малопередбачуваним чином... Однак на практиці на державну політику впливають не лише настрої широких народних мас, а й позиція громадянського суспільства — середовища, яке об'єднує вуличних активістів, інтелектуалів, функціонерів недержавних організацій, політиків, волонтерів, медійників, митців, навіть чиновників та багатьох інших. Громадянське суспільство є досить аморфним в організаційному та дуже неоднорідним у політичному сенсі, проте воно володіє чималим соціальним, символічним та політичним капіталом. Тому в моменти консолідації може впливати і на владу, яка ще не забула уроків останнього Майдану, і на широкий загал.

Максим ВІХРОВ матеріал друкованого видання «Український тиждень» № 12 (592) від 21 березня 2019 року (У скороченому вигляді).

ПОВНІСТЮ опублікований за посиланням: <https://tyzhden.ua/Politics/228044>